

COVID-19: Euroopa Liidu kava majanduse taastamiseks

EL valmistub COVID-19 puhangust tingitud sügava majanduslanguse tagajärgede leevendamiseks toetama inimesi ja ettevõtteid massiivsete investeeringutega.

©Photocreo Bednarek/AdobeStock

Euroopa Komisjon esitas parlamendile läbivaadatud mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku aastateks 2021–2027 ja koos sellega ka majanduse stimuleerimise kava, mille maht on 750 miljardit eurot. See peaks pehmendama koroonapandeemia põhjustatud šokki ning aitama liikuda kestliku tuleviku poole.

Juuli keskpaigas jõudsid liikmesriikide juhid eelarve ja taastekava osas omavahel [kokkuleppele](#). Seejärel võttis Euroopa Parlament 23. juuli täiskogu istungil vastu [resolutsiooni](#), milles esitas

oma seisukoha. Ees ootavad läbirääkimised nõukoguga. Parlament pidas kokkuleppe saavutamist kiiduväärseks ning oli nõus taastekava üldise suurusjärguga, taunis aga toetuste osakaalu vähendamist. Lisaks rõhutasid parlamendiliikmed, et parlament kui ELi ainus otse valitav institutsioon peaks taastekava puudutavate otsuste tegemises täiel määral osalema.

Euroopa Komisjoni plaan: taasterahastu „NextGenerationEU“

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen avalikustas 27. mail komisjoni [taasterahastu „NextGenerationEU“](#) kava. Selle eesmärk on leevendada pandeemia põhjustatud kahju ning investeerida meetmetesse, mille abil muuta EL keskkonnasõbralikumaks, digitaalsemaks, sotsiaalselt võrdsemaks ja vastupidavamaks.

Ettepaneku kohaselt laenaks komisjon finantsturgudelt raha, tagades oma kõrge krediitireitinguga madalad laenukulud. Sellest 500 miljardit eurot tahtis komisjon eraldada liikmesriikidele tagastamatute toetustena. Liikmesriikide juhid leppisid aga oma 17.–21. juuli tippkohtumisel kokku, et toetuste mahtu vähendatakse 390 miljardi euroni.

Raha kasutatakse ELi kliimaneutraalsuse ja digiülemineku eesmärkide saavutamiseks, sotsiaalse ja töötoetusteks ning ELi ülemaailmse osatähtsuse tugevdamiseks.

Komisjoni taastekava projekt tehti parlamendile teatavaks mais toimunud täiskogu istungil. Sellega koos esitati Euroopa Liidu aastate 2021–2027 mitmeaastase finantsraamistiku muudetud ettepanek, mille maht on 1,1 triljonit eurot. Liikmesriikide juhid vähendasid oma 17.–21. juuli tippkohtumisel ka selle kavandatud mahtu (1,074 triljoni euroni). Euroopa Parlamendi liikmete hinnangul seatakse aga kärbetega ohtu väga olulised programmid.

Parlament ja liikmesriigid peavad nüüd nõukogus ettepanekute üle läbirääkimisi pidama.

Sünge majandusprognosis

Komisjoni värskeim, juulis avaldatud [majandusprognosis](#) näitab selgelt, et majandus on koroonakriisi tõttu raske löögi saanud. Kuna inimesed pidid koju jääma ja nii mõnedki sektorid katkestasid järsult mitmeks kuuks töö, langeb ELi majandus sel aastal vähemalt 8,3%. See on tunduvalt suurem kukkumine kui 2009. aasta sügisel. Veel mais prognoosis komisjon 2020. aastaks majanduslangust 7,4%.

Viletsale prognoosile vaatamata võib tegelik majanduslangus olla veelgi suurem, sest majanduse taaskäivitamine toimub järkjärguliselt ning viiruse teine laine võib põhjustada uusi tõrkeid.

Kriis mõjutab kõiki inimesi. Paljud kardavad tööd kaotada ega julge enam raha kulutada. Ettevõtted on hädas tõrgetega tarneahelas. Riikide maksutulu väheneb, aga sotsiaalkulud kasvavad. See toob kaasa eelarvepuudujäägi, suure võlakoormuse ning ka suuremad laenukulud.

Video

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/a-stronger-budget-to-get-europe-back-on-its-feet_N01-AFPS-201117-MFFR_ev

Vaja on ambitsioonikat vastust

Selliseid majanduslikke väljavaateid arvestades võttis Euroopa Parlament [15. mail vastu resolutsiooni](#), milles nõutakse Euroopalt julgeid ja otsustavaid samme.

Hetkel töötatakse välja [järgmist Euroopa Liidu mitmeaastast finantsraamistikku](#) ning kuna praeguse kriisi tagajärjed vajavad tegelemist veel järgmistelgi aastatel, tuleb taastemeetmete kava esitada parlamendi hinnangul koos pikaajalise eelarve projektiga. Lisaks nõudis parlament, et taastekava vahendeid arvestataks olemasolevatest ELi programmidest ja nende vajadustest eraldi, et nende raha mitte ära võtta.

Parlamendiliikmed hoiatasid, et kui pikaajalist eelarvet ei suurendata, võivad nad kasutada oma vetoõigust ja takistada selle vastuvõtmist.

Taastekava vahendid tuleks aga parlamendi meelest suunata nendele, keda kriis kõige rängemalt tabas. Suurem osa rahast tuleks seejuures maksta välja toetustena, sest laenuid võivad kriisi sattunud liikmesriikide finantsolukorda veelgi halvendada.

Taastekava rahastamiseks tuleks parlamendi hinnangul emiteerida pikaajalisi võlakohustusi, mille tagatiseks on ELi eelarve. Sellele lisaks vajab ELi eelarve aga ka uusi [sissetulekuallikaid](#), sest muidu tähendab eelarve suurendamine lihtsalt seda, et liikmesriigid peavad tegema liidu eelarvesse suuremaid osamakseid.

Euroopa Parlament tuletas ühtlasi meelde, et Euroopa Liit peab endiselt prioriseerima [kliimameetmeid](#) ja [digistrateegiat](#) ning looma uue ELi tervishoiuprogrammi, et tagada ELis rasketeks aegadeks vajalike meditsiinitarvete olemasolu.

Loe lähemalt, [kuidas EL COVID-19 kriisiga võitleb](#), ning vaata ka [ELi meetmete kronoloogiat](#).